www.kurdistannet.org
2-1-2003 2:39

خەزرەجی ونامەکانی غوفران

گۆران هەڵەبجەیی

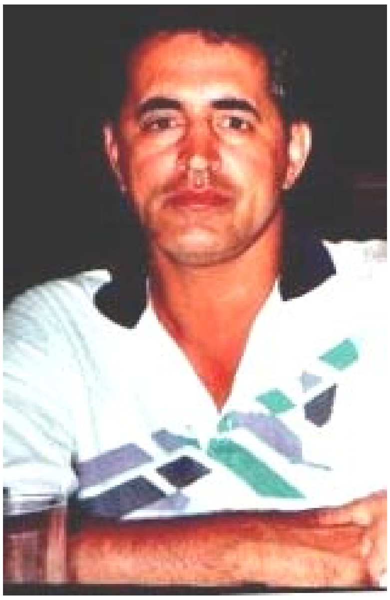

یەکێك لە هۆکارەکانی ئەو نەهامەتیانەی بەسەر گەلەکەماندا هاتووە نەبوونی زمانی لێتێگەیشتن بووە لەنێوان میللەت و ڕابەرانی سیاسیدا٠پشتگوێخستن وبەهەند وەرنەگرتنی خواست وئاواتەکانی گەل کارێکی هەمیشەیی ئەو ڕابەرانە بووە ٠ پێدەچێ پاساوی ئەو کارەش بەوە بدەنەوە کە گوایە بە هەولومەرجێکی ناهەموارو نائاساییدا گوزەرمانکردووە ئەمەش بوواری ئەوەی نەداوین ڕاوبۆچوونی میللەت لەمەڕ مەسەلە چارەنووسسازەکاندا وەربگرین٠ بەلام بۆئیمەی کوردی بە سیاسەت سووتێنراو و نغرۆی نێوسیاسەت گەرەکی بەراپرس نیە ومەرجەعە سیاسیەکانمان بەسانایی لەداخوازیەکانمان دەگەن، { گەر بیانەوێ لێمانتێبگەن} ٠

ئەوەی شایەتحاڵ وسەلمێنەری ئەم بۆچوونەیە مەسەلەی تاوانبار﴿ خەزرەجی﴾یە٠

لەودەمەی ئەو دۆزە لەدانمارك هاتە گۆڕێ دوو دیدوو هەلۆیستی جیاوازو دوور لە یەك لە نێو کورداندا درووست بوون ٠ لەلایەك کوردە ولاتپارێزەکان، ڕۆشنبیرەکان، ئەوانەی خۆیان یا کەسوکاریان ئازارچێژو چەوساوەی دەستی ڕژێم بوون، تاڕادەیەکیش ئەندام ودۆست ولایەنگرانی حیزبە دەسەلاتدارەکانیش٠ لەلاکەیدی دوو زلهێزەکەی کوردستان لەتەك بزووتنەوەی ئیسلامی٠هەر لە دەسپێکا لایەنی یەکەم چالاکانە کەوتنە کارکردن چەندین کەس سکالانامەیان ئاراستەی دادگاکانی دانیمارك کرد٠ کۆمیتەیەك لەبۆ کۆکردنەوەی دۆکۆمێنت و بەلگەنامە* هاتە چێکردن ٠سەدەها نامەی پشتگیری دادگایکردن و سکالا لە ولاتانی ئەوروپاو ئوسترالیاو کەنەداو ئەمەریکاو کوردستانەوە گەشتنە وەزیری دادی دانمارك٠ لەنێوانیاندا نامەی هەندێحزب و ڕێکخراوو کۆمەلەو کەسانی ناودار٠چەندین خۆپیشاندان و کۆڕوسیمیناری پالتاك و چالاکی میدیایی ئەنجام دران٠هاوکات لە بەرەکەی دیکەوە وە بەهەمان خێرایی ﴿نامەکانی غوفران﴾ لەلایەن یەکیەتی وپارتی وبزووتنەوەی ئیسلامیەوە گەشتنە وەزارەتی داد ٠ ناوەڕۆکی نامەکان بریتین لە پاکانەو ڕووسپیکردنی تاوەنبار٠ لەم ململانێ وکێبڕکێیەدا تائێستا لایەنی یەکەم سەرکەوتووە٠ئەمەش لەخۆڕا نەهاتە گۆڕێ بەلکو لەئاکامیهەولوماندووبوونێکی زۆری کۆمیتەی وەگەڕخستنی هەولەکان بوو کە توانیان هێندە دۆکۆمێنت وبەلگەنامەمەیسەربکەن کە لەکن دادگا خەزرەجی وەك تاوانبار تەماشابکەن٠

وەلێ نامەی حیزبەکان هیچ کاریگەری لەسەر ڕەوتی مەسەلەکە نەبوو، چونکە ئەو نامانە لەهەلۆیستی حیزبایەتی بەولاوە شتێکی دیکەیان تێدانەبوون تادادگای دانمارك پشتی پێببەستێت ٠ پاش ئەوەی مەسەلەی سەلماندنی تاوانبارییەتی خەزرەجی گەشتە قۆناغێکی بالاو هەموو کارتەکانی کەپشتی پێقایم بوو سووتان، ئیدی واچاوەڕوان دەکرا کە ئەولایەنانەش چاوبەهەلۆیستیانا بخشێننەوەو بەرەی زۆرینە هەلبژێرن٠ بەلام بەداخەوە نەك هەر هەلۆیستیان نەگۆڕی بەلکوو بەردەوام بوون لەسەر پشتگیری و

نیشاندانی بەبێتاوان٠ بەتایبەتی بەرپرسانی یەکیەتی کەنموونەیان کاك فەرەیدون عەبدولقادر ﴿سیمیناری پالتاك ﴾ دکتۆر فوئاد معصوم ﴿تەلەفزیۆنی ANN﴾

مام جلال ﴿ڕۆژنامەیÊÇÏÌÇ﴾ لەسەردانەکەی بۆکویت، دوواجاریش لێدووانەکەیبۆ ڕۆژنامەی﴿ÇÔÑÞ ÇáÇæÓØ [بوو٠

سەرجەم ئەم بەرپرسانە لەلێدووانەکانیاندا جەخت لەبێتاوانی تاوانباردەکەن٠تادەگاتە ڕادەی ئیدعای بوونی پەیوەندی دۆستانە لەنێوان خەزرەجی و شۆرشی کورددا، یاخود ڕوونتر بێژم لەتەك یەکیەتیدا٠ ئەوەی جێی داخە کەسێکی وەك دکتۆر فۆئاد معصوم بەگومانە لەودۆکۆمەنتانەو بەکەمیان دەزانێت بۆتاوانبارکردنی خەزرەجی٠ ئەز تێناگەم کوودەبێت وڵاتێکی وەك دانمارك کە هەزارەها کیلۆمەتر لەکۆردستانەوە دوورە دادوەرەکانی بێگومانبن لەتاوانباریەتی خەزرەجی، کەتەنها دەلیلیشیان بەڵگەنامەکانی کۆمیتەکەیە* وەلێ سیاسەتمەدارانی لەمەڕخۆمان کەلەنێوڕووداوەکاندا ژیاوون وخەزرەجیش خاس دەناسن باوەڕ بەو بەڵگەنامانەناهێن وهەرسوورن لەداکۆکی لێی٠ وەك لەزاری هەندێك لەو بەرپرسانەوە بیستراوە مەبەست لەم داکۆکیکردنە ڕێگەخۆشکردنە لەبەردەم ئەفسەرانی ڕژێمدا بۆهاتنە نیو ڕێزەکانی ئۆپۆزشیۆنەوە ٠ ئەوەی برێك ئاشنای عەقڵیەت ودیدوبۆچوونی ئەفسەرانی پەروەردەی دەستی سەددام وگۆشکراوی هزری بۆگەنی بەعس بێت، تێدەفکرێت کە ئەو بۆچوونە بۆچوونێکی هەڵەیەو لەوەهم بەولاوە شتێکی دیکەنیە٠ کەسانێکی وەك خەزرەجی و وەفیق سامەڕائی ڕژێمی سەددامیان لەخاتری ئەوە جێنەهێشتووە کەهەستی مرۆڤایەتی ونیشتیمانیان بزوابێت وچیدی گەرەکیان نەبووە درندەیی سەددام فەرامۆش بکەن ودلۆڤان بووبن٠ یاخود بەونیازە نەبووە تا بەرەی گەل هەڵبژێرن و ڕابووردووی پۆخلّی خۆیان خاوێنبکەنەوە٠ تەنها هۆکار ی هاتنەدەرەوەیان ڕزگارکردنی گەردنیان بووە لەپەتی سێدارە، ئەویش پاش هەستکردنیان بەنزیکبوونەوەی مەرگیان ٠ بێگومانم گەربێت و جارێکی دیکە دەسەڵات بکەوێتەدەستیان ئەنفالێکی دیکە ئەنجام دەدەنەوە، هیچیش پەشیماننین لەڕابووردووی خۆیان٠ تاهەنوکەش خەزرەجی لەلێدوانەکانیدا بۆ میدیاکان بەدوو ووشەی چاك وخێر ناوی کوردی نەهێناوەو ئەسەفیشی دەرنەبریوە بۆ ڕوودانی کارەساتەکان٠ بەڵکو بەپێچەوانەوەزۆرجارسوکایەتی پێکردووین٠ گەرئەمە هەڵوێستیبێت لەکاتێکدا لەدەرەوەی بازنەی ڕژێمە، ئیدی دەبێ چ هەڵوێستێکی نواندبێت لەودەمەی لای ڕژێم بووەو {ژێربەژێریش پەیوەندی دۆستانەی‌لەتەك کورد بووە} *٠

ئاشکرایە لەسایەی ڕژێمە دیکتاتۆرو تۆتالیزمەکاندا گەر کەسێك گەرەکیبێت بگاتە پۆستێکی باڵا سەربازی یا سیڤیل، پێویستە دڵسوزانە بەشداری لە پرۆسێسی ڕاگرتن و پاراستن وبەردەوامبوونی دەزگا داپڵۆسێنەرو سەرکوتکەرەکانی ڕژێمەکەدابکات ٠کەواتە خەزرەجیش لەخۆڕا نەگەشتووە بەپۆستی سەرۆك ئەرکانی سوپای عێراق٠ بێگومان تا ئەوڕۆژەی عێراقی بەجێهێشت خزمەتکارێکی بە ئەمەکی سەددام وڕژێمەکەی بوو٠ بەپەیژەیەکدا گەشتووەتە پۆستەکەی کە پلەکانی لە ئێسکوپروسکی کوردی ئەنفال و هەڵەبجە پێکهاتوون٠

بەدرێژایی مێژوومان داگیرکەران ودووژمنانمان بەدرندانەترین شێواز ئیمەیان چەوساندوەتەوە، تاگەشتە ئاستی بەکاربردنی چەکی کۆکووژی وهەوڵی جینۆسایدکردن٠ لە دادگاکانی خاڵخاڵی و ﴿ãÍßãÉ ÇáËæÑÉ[ودادگاکانی ئەستەنبوڵ ودیاربەکردا حکمی لەسێدارەدانی بەکۆمەڵیان {گۆترە} دەردەکرد، کەلەزۆرحاڵتدا ئەو دادگاییانە پترلە دەدەقەی نەخایاندووە٠ وەخودی دادگاکان خۆیان هیچ جۆرە خەسڵەتێکی دادگای شەرعیان نەبووە٠لەبەرامبەردا نەلە کوردستان نە لەووڵاتە داگیرکەرەکان نەلەدەرەوەی کوردستان هەرگیز ڕوینەداوە بەرپرسێکی باڵای یەکێك لەووڵاتە داگیرکەرانە یا تەنانەت گچکەترتن کاربەدەستیش بەتۆمەتی‌تاوانکاری بەرامبەر بە کورد دادگاییکرابێت٠ بەڵام ئەوە بۆیەکەمجارە ئەوکارە ڕوودەدات و بەرپرسێکی باڵای سوپایی کەرۆڵی سەرەکی وڕاستەخۆی لەئەنفالکردنی گەلی کورددا وازیکردووە بەدادگا دەدرێت٠ ئەز بەشبەحاڵی خۆم ئەو ڕووداوە بەدەسکەوتێکی بایەخدار دەخەمڵێنم، چ لەڕووی سیاسەیەوەبێت یا مەعنەوی٠ تۆمەتبارکردنی خەزرەجی تەنها خودی خەزرەجی ناگرێتەوە بەڵکو دەلالەتی فراوانتریشی هەیە، ئەویش بەڕەسمی ناساندنوئاشکراکردنی

تاوانەکانی دژ بە کوردە، کەلەوەوبەر قسەکردن لەبارەیانەوە بڤەبوو٠ هاوکات دادگاییکردنی ڕژێمی سەددام دەگەیەنیّت کەخەزرەجی یەکێکبووە لەکۆڵەکەگرنگەکانی٠ گەرەك بوو سەرجەم لایەن و توێژو تاکەکانی گەلەکەمان یەکهەڵوێستانە بەجددی کاریان بۆسەرخستنی ئەو دۆزە بکردایە٠ وەلیّ بەداخەوە هەندیّ لایەن نەك هاریکارییان نەکرد بەڵکە بوونەتە پارێزەرو داکۆکیکەر لەتاوانبار٠کارتەنها لەداکۆکیکردندا نەوەستاوە بەڵکوگەشتووەتە ئاستی بەگومانبوون لەوگرووپ وکەسانەی هەوڵی دادگاییکردنی خەزرەجی دەدەن٠دۆستی هێژام حەمە سەعید حەسەن واتەنی {ئەوانەی داوایان تۆمارکرد' گەواهییاندا ' بەڵگەنامەیان گەیاندە وەزارەتی دادی دانیمارك' لەخۆپیشاندا بەشداریان کرد' قسەیان کرد' دێڕێکیان بڵاوکردەوە بەکرێگیراوانی ڕژێمی عێراقن ٠} *

ناردنی نامەی پاکانەو داکۆکیکردن ولەقەلەمدانی تاوانبار بەدۆستی کورد، دەشیّ تاڕادەیەك فەراهەمبکریّ وبکەوێتە خانەی هەڵوێستی سیاسیەوەو لەسیاسەتیشدا هەمووشت درووست و شیاوە٠ وەلیّ دەمیك کارلەوەدەترازێت ودەگاتە ڕادەی بەخشینەوەی تۆمەت بەودڵسۆزانەی خوازیارن خەزرەجی بەسزای خۆی بگات، ئیدی بێدەنگبوون لەئاستیدا ئەستەمە٠

سەردەمی ئەوە بەسەرچوو لەخۆڕا تۆمەت بخەنە پالّ ئەم وئەو ٠ ئێستا شتەکان بەچاوی حەقیقەت دەبینرێن وزۆر بەسانایی تێکۆشەرودڵسۆز لەبەکرێگیراوناپاك جیادەکرێنەوە٠ من لەنزیکەوە ئەندامانی کۆمیتەی بەگەڕخستن دەناسم و ئەزیش یەکێکم لێیان٠ زۆربەیان یاخۆیان یا کەسوکاری نزیکیان زیانی ڕژیمیان بەرکەووتووە، زیندانیان دیوە، پ م بوون، بەجۆرێك لەجۆرەکان بەشداری خەباتیان کردووە٠ وێرای ئەمانە ماندوونەناسانە لەکاتی خۆیان وخێزان وپشوویان گرتووەتەوە، لەگیرفانی خۆیان سەفەری ئەم شارو ئەوشاریان کردووە تەنها بۆپێشڤەبردنی دۆزەکە٠

جاکەسانێك بەجۆرەهەولّبدەن وا دڵسۆزانە کاربکەن سەرباری ئەوەش بەکرێگیراودابنرێن٠ بەڕاستی ئەوە ناڕەواییەکی گەورەیە دەرهەق بەوان وبەولایەن وکەسانەش دەکرێت کەسۆزی خۆیان نیشانداوە٠

گەرەکمە ئاماژەش بە بەرواری ناردنی نامەکەی بزووتنەوەی ئیسلامی بکەم کەبۆ پاکانەکردن لەخەزرەجی ئاراستەی وەزارەتی دادی دانمارك کراوە٠ لێپرسراوی ئەورووپایئەو حزبە ئیحسان ملا عەلی نەیتوانیوەچەند ڕۆژتك دانبەخۆیدا بگرێت ونامەکە دووابخات٠ بەڵکو لەڕۆژێکدا ناردوویەتی کە هەڵگری سیمای دڕندەترین کارەساتە کەبەسەر گەلەکەماندا هاتووە، ئەویش کیمیابارانی هەڵەبجەیە٠ بەلّیّ نامەکەی لە بەرواری ٣/١٦ دا ناردووە٠ بەمەش شەهیدانیان ڕاچلەکان و ئازاری شاروکەس وکاری شەهیدانیانداو بێڕێزیشیان لەیادەکەکرد٠

لەکۆتایدا گەرەکمە بێژم ئەوەی جێی خۆشحاڵیە نامەکان نەك لەکن دادگای دانمارك لەبەرچاو ناگیرێن بەڵکو گەر ئاراستەی گچکەترین کارمەندی کوێرە گوندێکی هەمان وڵاتیش بکرایەن نەدەخوێنرانەوە٠ چونکە ئەم وڵاتانەبە یاساو دەستوورو بەڵگەنامە کاردەکەن نەك{ نامەی غوفران}٠

٢٠٠٢/١٢/٣١ دانمارك

*کۆمیتەی بەگەڕخستنی هەوڵەکان بۆدادگایی کردنی خەزرەجی٠

*سکرتێری گشتی یەکیەتی نیشتیمانی لەمیانەی لێدوانەکەیدا بۆ ڕۆژنەمەی ئەلحیات {٢٠٠٢/١٢/٤}گووتبووی {ئیمە پەیوەندی نهێنیمان بەخەزرەجیەوە هەبووە٠}

*بابەتەکەی حەمەسەعیدحەسەن بەناوی {ئیمە هەموو بەکرێگیراوی ڕژێمین} کوردستان نێت ٢٠٠٢/١٢/٦

www.kurdistannet.org
کوردستان نێت